

Список використаних джерел:

1. Базиліук А. В. Тіньова економіка в Україні / А. В. Базиліук, С. О. Коваленко. – Київ : Україна НДЕІ Мінекономіки, 1998. – 206 с.
2. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації: монографія / За ред. З. С. Варналія. – К.: НІСД, 2006. – 576 с.
3. Жаліло Я. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрямки подолання / Я. Жаліло, Т. Тищук, та ін.; за ред. Жаліло Я. – К.: НІСД, 2011. – 31 с.
4. Краус Н. М. Тіньовий та офіційний сектори економіки: антагоністичне співіснування і взаємодія: Монографія / Н.М. Краус. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 175 с.
5. Латов Ю. В. Теневая экономика: Учебное пособие для вузов / Ю. В. Латов, С. Н. Ковалев; Под ред. проф. В. Я. Кикотя; проф. Г. М. Казиахмедова. – М.: Норма, 2006. – 336 с.
6. Макаров Д. Экономические и правовые аспекты теневой экономики в России / Д. Макаров // Вопросы экономики. – 1998. – №3. – С. 38–54.
7. Мазур І. І. Детинізація економіки України: теорія та практика: Монографія. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2006. – 329 с.
8. Попович В. М. Теорія детинізації економіки / В. М. Попович. – Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2001. – 524 с.
9. Прилипка Ю. Методичні рекомендації щодо інтегральної оцінки обсягів тіньової економіки / Ю. Прилипка, Л. Мусіна, Т. Кваша // Економіка України. – 2005. – №6. – С. 43–49.
10. Пушкаренко П. Генезис і соціально-економічні наслідки тіньової економіки / П. Пушкаренко, М. Логвиненко // Економіка України. – 2004. – №10. – С. 43–49.
11. Тимофеев Л. Наркобизнес как экономическая отрасль / Л. Тимофеев // Вопросы экономики. – 1999. – №1. – С. 88–104.

References:

1. Bazyliuk, A.V., Kovalenko, S.O. (1998). *Tinova ekonomika v Ukraine* [The shadow economy in Ukraine]. Ukraine NDEI Economy, Kyiv, 206 p. (in Ukr.).
2. Varnalii, Z. (2006). *Tinova ekonomika: sutnist, osoblyvosti ta shliakhy legalizatsii* [The shadow economy: the nature, characteristics and ways of legalization]. NISS, Kyiv, 576 p. (in Ukr.).
3. Zhalilo, Ya., Tyshchuk, T. et al. (2011). *Tinova ekonomika v Ukraine: mashtaby ta napriamki podolannia* [The shadow economy in Ukraine: the magnitude and direction of overcoming]. NISD, Kyiv, 31 p. (in Ukr.).
4. Kraus N.M. (2008). *Tinovyi ta ofitsiyni sektory ekonomiky: antagonistychne spivisnuvannia i vziaiemodiiia* [Shadow and official sectors: antagonistic coexistence and interaction]. RVV PUSKU, Poltava, 175 p. (in Ukr.).
5. Latov, YU.V., Kovalyev, S.N. (2006). *Tyenyevaya ekonomika* [Shadow Economy]. Norma, Moscow, 336 p. (in Russ.).
6. Makarov, D. (1998). Economic and legal aspects of the shadow economy in Russia. *Voprosy ekonomiki* [Problems of Economics], vol. 3, pp. 38–54 (in Russ.).
7. Mazur, I.I. (2006). *Detinizatsiia ekonomiky Ukrainy: teoriia ta praktika* [Shadow Economy of Ukraine: Theory and Practice]. VPTs «Kyiv University», Kyiv, 329 p. (in Ukr.).
8. Popovich, V.M. (2001). *Teoriia detinizatsii ekonomiky* [Theory of Shadow Economy]. Academy of State Tax Service of Ukraine, Irpin, 524 p. (in Ukr.).
9. Prilipko, U., Musina, L. Kvasha, T. (2005). Guidelines on integrated assessment of the shadow economy. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], vol. 6, pp. 43–49 (in Ukr.).
10. Pushkarenko, P., Logvynenko, M. (2004). Genesis and socio-economic effects of the shadow economy. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], vol. 10, pp. 43–49 (in Ukr.).
11. Timofeyev, L. (1999). As the industry Narkobyznes Economic. *Voprosy ekonomiki* [Problems of Economics], vol. 1, pp. 88–104 (in Russ.).

УДК 336.5:330:356

М.В. Тарасюк, д.е.н., Л.В. Нагорна,

Київський національний торговельно-економічний університет,

м. Київ

**СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДАТКІВ НА РОЗВИТОК
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ**

Анотація

Дана стаття присвячена удосконаленню теоретичних поглядів на визначення сутності видатків на розвиток людського капіталу та їх класифікації. Перш за все проаналізовано напрямки здійснення видатків на розвиток людського капіталу. Також у статті подане авторське визначення

поняття «видатки на розвиток людського капіталу». Наведено основні сутнісні характеристики вищезгаданих видатків, до яких належить сприяння накопиченню людського капіталу, спрямування коштів на програми та заходи, роллю яких є розвиток складових людського капіталу та довгостроковий характер здійснення таких видатків. Крім того, в статті здійснена класифікація видатків на розвиток людського капіталу відповідно до терміну дії і функцій, з виконанням яких пов'язані видатки та рівнями здійснення таких видатків.

Ключові слова: людський капітал, видатки на розвиток людського капіталу, освіта, знання, кваліфікація, наука, здоров'я, духовний і фізичний розвиток.

М.В. Тарасюк, д.е.н., Л.В. Нагорная,

Киевский национальный торгово-экономический университет, г. Киев

СУЩНОСТЬ И КЛАССИФИКАЦИЯ РАСХОДОВ НА РАЗВИТИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА

Аннотация

Данная статья посвящена усовершенствованию теоретических взглядов на определение сущности расходов на развитие человеческого капитала и их классификации. В первую очередь проанализированы направления осуществления расходов на развитие человеческого капитала. Также в статье предоставлено авторское определение понятия «расходы на развитие человеческого капитала». Приведены основные сущностные характеристики вышеупомянутых расходов, к которым относится содействие накоплению человеческого капитала, направление средств на программы и мероприятия, ролью которых является развитие составляющих человеческого капитала и долгосрочный характер осуществления таких расходов. Кроме того, в статье осуществлена классификация расходов на развитие человеческого капитала в соответствии со сроком действия и функциями, с выполнением которых связаны расходы и уровнями осуществления таких расходов.

Ключевые слова: человеческий капитал, расходы на развитие человеческого капитала, образование, знания, квалификация, наука, здоровье, духовное и физическое развитие.

Mykhaylo V. Tarasyuk, Doctor of Economics, Liudmyla V. Nahorna,
Kyiv National University of Trade and Economics, Kiev

ESSENCE AND CLASSIFICATION OF EXPENDITURES ON DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL

Annotation

This article is focused on the improvement of theoretical views the definition of the essence of expenditure on human capital and their classification. First of all areas of expenditure on human capital development are analyzed. In the article is also provided the author's definition of "expenditure on human capital development". The basic essential characteristics of the above-mentioned expenditure are shown, which include promoting the accumulation of human capital, spending the funds on programs and activities, the role of which is to develop the components of human capital and long-term nature of such expenditures. In addition, the article provides a classification of expenditures on human capital according to duration, functions and levels of such expenditures.

Keywords: human capital, expenditure on human capital development, education, knowledge, skills, science, health, spiritual and physical development.

Постановка проблеми. В останні роки відбулося усвідомлення значної ролі людського капіталу у забезпеченні економічного розвитку суспільства. Цю роль людський капітал може виконувати лише у разі його неперервного нарощення, що не можливо без реалізації відповідних дій та видатків. На

жаль, нині не існує єдиного наукового підходу щодо визначення сутності видатків на розвиток людського капіталу та їх класифікації. Це, у свою чергу, ускладнює розробку та реалізацію загальнодержавної політики у сфері розвитку людського капіталу. Крім того, задля ефективного здійснення таких видатків необхідне відповідне теоретико-методологічне підґрунтя, яке станом на сьогодні розроблене не повною мірою та не відповідає сучасним економічним реаліям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основоположниками теорії людського капіталу вважають Т. Шульца [1] та Г. Беккера [2]. Досліджували проблеми здійснення видатків на розвиток людського капіталу такі вітчизняні вчені як М. В. Волошин [3], А. Я. Гадзало [4], Н. В. Перепелиця [5] та Я. Ю. Роман [6]. Проблеми здійснення видатків на розвиток окремих напрямків людського капіталу досліджували М. В. Артюхіна [7], Я. Г. Бучковська [8], Ю. Г. Кіцак [9], О. Марцінковська [10], Т. О. Погорелова [11] та інші. Окрім того, механізм здійснення видатків на певні складові людського капіталу закріплені у законодавчих та інших нормативно-правових актах України.

Формулювання цілей статті й аргументування актуальності поставленого Вами завдання. Метою даної статті є удосконалення теоретичних поглядів на визначення сутності видатків на розвиток людського капіталу та їхньої класифікації.

Для досягнення визначеної мети було вирішено такі завдання:

- здійснено класифікацію видатків на розвиток людського капіталу;
- виділено основні сутнісні характеристики видатків на розвиток людського капіталу;
- надано авторське визначення поняттю «видатки на розвиток людського капіталу».

Вирішення даних завдань є актуальним, оскільки проведений аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчив те, що нині не існує єдиної точки зору щодо визначення сутності видатків на розвиток людського капіталу. Не чітко виділені основні сутнісні характеристики видатків на розвиток людського капіталу.

Виклад основного матеріалу. Поняття «людський капітал» є досить новим у науковій сфері, адже виникло лише у 60-ті роки ХХ ст. Людський капітал створює умови для політичного, економічного, соціального та духовного зростання, що робить його основним багатством держави. Тобто, людський капітал – це один із найважливіших чинників у забезпеченні економічного розвитку держави.

При дослідженні людського капіталу різними вченими до нього включали різні складові. Так, Т. Шульц [1] вважав, що людський капітал базується на

розвитку знань та здібностей людини, здобутих шляхом освіти, професійного навчання на виробництві, зміцнення здоров'я та зростаючого запасу економічної інформації. За Г. Беккером [2] теорія людського капіталу визначає доходи людей як закономірний підсумок раніше прийнятих рішень, збільшуючи майбутні доходи шляхом вкладання коштів у свою освіту і професійну підготовку, здоров'я, міграцію і пошуки інформації про ціни та доходи.

Що стосується вітчизняних вчених, то А. Я. Гадзало [4, с. 312] відносить до людського капіталу запас природних або набутих внаслідок інвестування в особу здібностей, навичок, досвіду, знань, інформаційної культури, мотивації та мобільності індивіда, використання яких в економічній діяльності дає йому вищі прибутки.

М. В. Волошин [3] до видатків на розвиток людського капіталу відносить видатки на освіту, на охорону здоров'я, фізичну та духовну культуру, на науку та науково-дослідні роботи, а також видатки на соціальний захист.

У межах теорії людського капіталу досліджуються залежності між доходами окремих громадян, домогосподарств, підприємств чи держави від природних здібностей, знань, освіти, здоров'я, духовного та фізичного розвитку, професійних навичок та інших якостей людей. Людський капітал виступає при цьому основним багатством держави, її головним стратегічним ресурсом, здатним забезпечити політичне, економічне, соціальне і духовне зростання. Однак розвиток людського капіталу можливий лише в разі його стимулювання, тобто здійснення відповідних вкладень, що є важливою передумовою формування такого капіталу.

Отже, можна зробити висновок, що для видатків на розвиток людського капіталу є характерним:

- сприяння накопиченню людського капіталу, використання якого дає можливість на отримання вищого прибутку;
- спрямування коштів на програми та заходи, роллю яких є розвиток складових людського капіталу;
- довгостроковий характер здійснення;
- суб'єктами здійснення виступають держава (уряд), недержавні суспільні фонди й організації, міжнародні фонди й організації, регіони, освітні заклади, підприємства, сім'ї та окремі громадяни [6, с.161];
- видатки на освіту, на охорону здоров'я, на фізичний та духовний розвиток, на науку та науково-дослідні роботи, на соціальний захист, на розвиток здібностей, навичок, досвіду, інформаційної культури, мотивації та мобільності індивіда, міграцію.

Отже, видатки на розвиток людського капіталу – це кошти, що спрямовуються економічними суб'єктами на фінансування програм і заходів у

сфері освіти, охорони здоров'я, фізичного та духовного розвитку, науки та науково-дослідних робіт, соціального захисту, а також на розвиток здібностей, навичок, досвіду, інформаційної культури, мотивації та мобільності індивіда та міграцію, з метою зростання людського капіталу задля отримання відповідних вигід у майбутньому.

Видатки на розвиток людського капіталу можна класифікувати за терміном дії:

- довгострокові – вкладення в освіту, охорону здоров'я і виховання дітей;
- короткострокові – інвестиції у мобільність, мотивацію праці, пошук інформації про ціни та доходи.

Крім того, видатки на розвиток людського капіталу можна поділити за функціями, з виконанням яких пов'язані видатки, тобто видатки на:

- охорону здоров'я (медична продукція та обладнання; поліклініки й амбулаторії, швидка та невідкладна допомога; лікарні та санаторно-курортні заклади; санаторно-профілактичні і протиепідемічні заходи й заклади; дослідження й розробки у сфері охорони здоров'я; інша діяльність у цій сфері);

- духовний і фізичний розвиток (фізична культура і спорт; культура та мистецтво; засоби масової інформації; дослідження й розробки у сфері духовного та фізичного розвитку; інша діяльність у цій сфері);

- освіту (дошкільна освіта; загальна середня освіта; професійно-технічна освіта; вища освіта; післядипломна освіта; позашкільна освіта та заходи з позашкільної роботи з дітьми; програми матеріального забезпечення навчальних закладів; дослідження й розробки у сфері освіти; інші заклади та заходи у сфері освіти);

- соціальний захист та соціальне забезпечення (соціальний захист на випадок непрацездатності, соціальний захист пенсіонерів, соціальний захист ветеранів війни та праці, соціальний захист сім'ї, дітей та молоді, соціальний захист безробітних, допомога у вирішенні житлового питання, соціальний захист інших категорій населення, фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту, інша діяльність у сфері соціального захисту).

Крім того, видатки на розвиток людського капіталу можуть здійснюватися на різних рівнях. Питання визначення статей інвестування на різних рівнях досліджувалися Н. В. Перепелицею [5]. Наробки дослідника можна поглибити та актуалізувати з урахуванням сучасного стану соціально-економічних відносин в Україні та світі.

Так, до витрат на розвиток людського капіталу, що здійснюються на особистісному рівні, можна віднести:

- витрати на народження дітей, тобто витрати на обстеження (УЗД, розміщення у палатах тощо), різноманітні побутові потреби (підгузки, ліжка, одяг тощо), дитяче харчування;
- витрати на освіту й підвищення професійного рівня, що включають дошкільну, загальну середню, позашкільну, професійно-технічну, вищу та післядипломну освіту;
- витрати на охорону здоров'я (превентивні заходи збереження здоров'я людини, лікарські засоби та інше);
- витрати на фізичну культуру й спорт (відвідування спортивних гуртків);
- витрати на підвищення культурного рівня (відвідування театрів, музеїв і виставок, концертів і циркових вистав, інших закладів культури, а також заняття у мистецьких гуртках);
- витрати на міграцію, тобто такі, які пов'язані зі зміною місця проживання (вартість житла, транспортні витрати, збільшення видатків на харчування у зв'язку з відокремленістю від сім'ї тощо);
- витрати на пошук роботи;
- час, витрачений на пошук економічно значущої інформації;
- «втрачені заробітки», тобто певні кошти, які б могла отримати працююча особа, однак від яких свідомо відмовилася заради одержання освіти.

Тобто, основними напрямками вкладення коштів у розвиток людського капіталу окремими особами та домогосподарствами є витрати, здійснення яких забезпечує певний рівень освіти та здоров'я людини, її фізичного і культурного розвитку, а також сприяє зростанню доходів у майбутньому.

Основними напрямками здійснення інвестування в людський капітал з боку підприємств є:

- витрати, пов'язані з пошуком потрібного працівника (розміщення вакансій в різних друкованих та електронних виданнях та на сайтах, проведення співбесід, кошти для центру зайнятості);
- витрати на період адаптації персоналу, перенавчання й підвищення кваліфікаційного рівня працівників (проведення стажування, проведення та направлення працівників на семінари, конференції інше);
- медичне страхування, оплата лікарняних листків, санаторно-курортне забезпечення і витрати на охорону праці (тобто витрати, спрямовані на збереження й поліпшення здоров'я та, в разі необхідності, лікування працівників);
- благодійні витрати (суми коштів або вартість товарів, виконання робіт, надання послуг, добровільно перераховані (передані) до благодійних організацій, що мають на меті поліпшення розвитку людського капіталу).

Тобто, з метою підвищення рівня розвитку людського капіталу на мікроекономічному рівні підприємства здійснюють пошук кваліфікованих кадрів, здійснюють підготовку персоналу відповідно до поточних і перспективних потреб виробництва та забезпечують належний рівень охорони здоров'я на підприємстві. Інвестуючи у своїх працівників, підприємства активізують їхню трудову віддачу, підвищують продуктивність праці, скорочують витрати робочого часу, зміцнюють свою конкурентоспроможність. Але в той же час підприємства здійснюють видатки на розвиток людського капіталу тільки при отриманні економічної віддачі.

На макроекономічному рівні напрямками інвестування є:

- витрати на освіту, науку, охорону здоров'я, екологію (видатки з державного та місцевих бюджетів і фондів, що спрямовані на стимулювання розвитку та удосконалення даних галузей);
- витрати на розвиток культурної й духовної сфери (фінансування державних культурно-освітніх, театральних-видовищних програм, підтримка громадських організацій культури і мистецтва та інше);
- соціальні трансферти населенню у грошовій і натуральній формі (пенсії, допомоги, стипендії, дотації та інші виплати із соціального забезпечення, безкоштовні послуги, а також товари, індивідуальні ринкові і неринкові послуги, що надаються конкретним домашнім господарствам);
- пільгове оподаткування (держава надає податкові пільги певним підприємствам шляхом податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору, зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору, встановлення зниженої ставки податку та збору, звільнення від сплати податку та збору);
- витрати, пов'язані із професійним навчанням і перенавчанням, підготовкою на виробництві, що здійснюються з бюджету й позабюджетних фондів;
- витрати бюджету та позабюджетних фондів на міграцію й пошук економічно значущої інформації;
- витрати на стимулювання зайнятості й розвиток підприємництва (надання субсидій та пільгових кредитів).

Тобто, розвиток людського капіталу на макроекономічному рівні досягається державою, шляхом забезпечення ефективної зайнятості населення, збереження його здоров'я, а також духовного і фізичного розвитку.

На мегаекономічному рівні основними напрямками інвестування в людський капітал є:

- витрати на програми з освіти, охорони здоров'я, відновлення й охорони екосистем, що здійснюються з фондів міжнародних, наднаціональних

організацій і корпорацій;

- витрати на розробку нових екологічно безпечних, ресурсозберігаючих технологій, що мають регіональне та світове значення;
- витрати, пов'язані зі згортанням військових програм і переорієнтацією підприємств на мирні цілі, створенням світових наукових центрів;
- витрати на освіту й пропаганду терпимості й відповідальності жителів планети.

Отже, діяльність суб'єктів на мегаекономічному рівні, що спрямована на розвиток людського капіталу, включає в себе здійснення заходів, спрямованих на покращення розвитку людського капіталу, а також встановлення стратегічних орієнтирів розвитку для окремих країн.

Однак, незважаючи на те, що найвищим рівнем, на якому здійснюється фінансування розвитку людського капіталу, є мегаекономічний рівень, саме на державу покладено обов'язок забезпечення її населення всім необхідним для якісного та повноцінного життя, надання всім її мешканцям рівних прав та можливостей для самореалізації та гідного існування.

Тобто, основним суб'єктом, що впливає на розвиток людського капіталу в Україні, є держава, якою застосовуються стимули і примусові заходи, спрямовані на примноження людського капіталу нації.

Держава для розвитку пріоритетних сфер та галузей здійснює видатки через систему спеціалізованих державних інститутів, оскільки однією із головних умов здійснення видатків бюджету на розвиток людського капіталу є відомча класифікація видатків, яка відображає розподіл бюджетних коштів між головними розпорядниками коштів.

Головні розпорядники коштів проводять перерозподіл бюджетних ресурсів за конкретними виконавцями, центральними органами виконавчої влади, установами, органами охорони здоров'я, органами освіти, підприємствами тощо залежно від закріплених параметрів програми.

Органами державного управління є Кабінет Міністрів України, який спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади, відомства, які безпосередньо здійснюють розподіл видатків, пов'язаних з фінансуванням розвитку людського капіталу в Україні, Рада міністрів АРК, місцеві державні адміністрації.

Окрім того, Кабінет Міністрів України організовує розроблення і виконання загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, культурного розвитку, охорони довкілля, а також розроблення, затвердження і виконання інших державних цільових програм та забезпечення розвитку і державної підтримки науково-технічного й інноваційного потенціалу держави [12]. Державні функції щодо забезпечення розвитку людського капіталу здійснюють також інші органи, такі як

Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України та багато інших, що визначають структуру управління відомчими установами, котрі забезпечують розвиток людського капіталу в країні.

Висновки. Видатки на розвиток людського капіталу – це кошти, що спрямовуються економічними суб'єктами на фінансування програм та заходів у сфері освіти, охорони здоров'я, фізичного та духовного розвитку, науки та науково-дослідних робіт, соціального захисту, а також на розвиток здібностей, навичок, досвіду, інформаційної культури, мотивації та мобільності індивіда та міграцію, з метою зростання людського капіталу задля отримання відповідних вигід у майбутньому.

Видатки на розвиток людського капіталу можна класифікувати за терміном здійснення і функціями, з виконанням яких пов'язані видатки, а також рівнями здійснення таких видатків.

Основними сутнісними характеристиками видатків на розвиток людського капіталу слід вважати сприяння накопиченню людського капіталу, спрямування коштів на програми та заходи, роллю яких є розвиток складових людського капіталу та довгостроковий характер здійснення.

Список використаних джерел:

1. Shultz T. Investment in Human Capital / T. Shultz. – N.-Y., L., 1971. – 272 p.
2. Becker G. S. Human Capital: Theoretical and Empirical Analysis / G. S. Becker. – N.-Y., 1964. – 356 p.
3. Волошин М. В. Формування видаткової складової бюджету на розвиток людського капіталу / М. В. Волошин // Економічний вісник університету. – 2012. – №18/1.
4. Гадзало А. Я. Розвиток теорії людського капіталу в економічній науці / А. Я. Гадзало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.10. – С. 311-317.
5. Перепелиця Н. В. Людський капітал у трансформаційній економіці: зміст та основні напрями формування: Автореферат дис...канд.екон.наук. : спец. 08.01.01 – економічна теорія / Н. В. Перепелиця – Х. : ХНУ ім.В.Н.Каразіна, 2005. – 17 с.
6. Роман Я. Ю. Стан, проблеми та перспективи розвитку людського капіталу в Україні / Я. Ю. Роман, С. І. Роман // Економічний простір. – 2013. – №67. – С. 157-162.
7. Артюхіна М. В. Оцінка здоров'я людини як складової людського капіталу [Електронний ресурс] / М. В. Артюхіна // Эффективные инструменты современных наук. Экономические науки – Publishing house Education and Science s.r.o., 2011. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/5_83965.doc.htm
8. Бучковська Я. Г. Проблеми фінансування освіти в Україні / Я. Г. Бучковська // Наука й економіка. – 2010. – № 2. – С. 20-24.
9. Кіцак Ю. Г. Фінансування охорони здоров'я та медичне страхування в Україні [Електронний ресурс] / Я. Г. Бучковська // Актуальные научные разработки. Медицина. – Publishing house Education and Science s.r.o., 2010. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Medecine/3_57562.doc.htm
10. Марцінковська О. Людський капітал та шляхи його відтворення / О. Марцінковська, О. Легкий // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 7. – С. 310-312.
11. Погорелова Т. О. Державне фінансування освітніх закладів в Україні [Електронний ресурс] / Т. О. Погорелова // Новости передовой науки. Экономические науки. – Publishing house Education and Science s.r.o., 2010. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65900.doc.htm
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 №2591-VI / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – №9. – С.58

References:

1. Shultz, T. (1971). Investment in Human Capital. N.-Y., L., 272 p.
2. Becker, G.S. (1964). Human Capital: Theoretical and Empirical Analysis. N.-Y., 356 p.
3. Voloshyn, M. (2012). Formation of the budget expenditure on human capital. *Ekonomichnyy visnyk universytetu [Economic Bulletin of the University]*, no. 18/1 (in Ukr.)
4. Gadzalo, A. (2009). The development of human capital theory in economics. *Naukovyy visnyk UNFU [Scientific Bulletin of National Forestry University Ukraine]*, no. 19.10, pp. 311–317 (in Ukr.).
5. Perepelytsa, N. (2005). *Human capital in transitional economy: the content and the main directions of formation*. Abstract to PhD dissertation, Economic Theory. V.N. Karazin KNU, Kharkiv, 17 p. (in Ukr.).
6. Roman, Ya., Roman, C. (2013). Status, problems and prospects of development of human capital in Ukraine. *Ekonomichnyy prostir [Economic space]*, vol. 67, pp. 157–162 (in Ukr.).
7. Artyukhina, M. (2011). Assessment of human health as a component of human capital. Available at: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/5_83965.doc.htm (in Ukr.).
8. Buchkovs'ka, Ya. (2010). The problems of financing education in Ukraine. *Nauka y ekonomika [Science and economics]*, vol. 2, pp. 20–24 (in Ukr.).
9. Kitsak, Yu. (2010). Health Financing and Health Insurance in Ukraine. Available at: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Medecine/3_57562.doc.htm (in Ukr.).
10. Martsinkovs'ka, O. Lehkyy, O. (2010). Human capital and how it plays. *Ekonomichnyy analiz [Economic Analysis]*, no. 7, pp. 310–312 (in Ukr.).
11. Pohorelova, T. (2010). Public funding of educational institutions in Ukraine. Available at: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65900.doc.htm (in Ukr.).
12. *On the Cabinet of Ministers of Ukraine* (2011), Law of Ukraine of 07.10.2010 № 2591-VI. Data of Verkhovna Rada of Ukraine, vol. 9, p. 58 (in Ukr.).